

REVISTA
DE LA
CÀMARA AGRÍCOLA OFICIAL
DEL
VALLÉS

Aquesta Revista se reparteix de franch entre tots els socis de la Càmara.

Pera els que no s'han de pagar el preu de suscripció es de cinquenta pessetas l'any.

Se publica al menys una vegada al mes y sempre que la seva aparició sigui convenient.

No té número fixo de planas. Dels treballs firmats, no se'n fa solidaria la Revista.

Els originals no's retornan.

De totes les obres que's reben, se'n dona compte á judici de la Direcció.

Els anuncis, á preus convencionals.

DIRECCIÓN Y ADMINISTRACIÓN

Secció 3.ª de la Càmara Agrícola Oficial del Vallès

GRANOLLERS

Ofertas y demandas

Aquesta Revista contindrà la present Secció, al objecte de que tots els socis de la Càmara hi puguin posar anuncis de compra ó venda de productes agrícols, bestiar, fincas y tot lo referent á agricultura.

Pera anunciar en aquesta Secció, s' ha de ser soci de nostra Càmara; l' anunci per cada inserció, val á rató de 25 céntims la ratlla.

Informes y encárrechcs, á la Secció 3.ª de la Càmara.

OFERTAS

—Gavia de prempsa en molt bon estat.

—Cavall pera tartana de 3 $\frac{1}{2}$ anys y de 7 $\frac{3}{4}$ pams d' alsada.

DEMANDAS

—Lisol. Els que 'n necessitin en trobarán á la Càmara á 2'50 pesetas el pot d' un Kg.

—Abastadoras d' olivas. La Càmara ne te pera 'ls socis á pessetas 2'50 cada una.

TALLER D' ENCUADERNACIONS

Ademés de la encuadernació de llibres desde 'ls mes antichs als mes moderns, se fan tota classe de trevalls que dita industria abarca; y son: *Petacas, Targeters, Carpetas, Bades de luxo y economichs, Papereras, Estuljos y Mostraris* pera tota classe d' industrias, *Caixas de cartró* pera tota classe d' industrias, y en especial de las de luxo pera regalos.

Llibres de contabilitat, se fan als rallats dels models que s' encarreguin.

Llibreria y Objectes d' Escriptori

DE JOSEPH XIRAU

Carrer de Sant Roch, 4.—GRANOLLERS

REVISTA
DE LA
CAMARA AGRÍCOLA OFICIAL
DEL VALLÉS

SUMARI: El cultiu del cànem després de las patatas.—¿Es útil á l' agricultura la rata-pinyada?—*Secció Llegislativa*: Sindicats agrícols. Pòsits. Drets de transports.—Conferencias agrícolas de Vallromanas.—Ensenyansas de la guerra rus-japonesa.—El descans dominical: Reglament.—*Crónica*.

El cultiu del cànem després de las patatas

Gracias al desitj de millorar els cultius y prácticas agrícolas vallsesanas que han manifestat tenir dos socis de la Càmara, hem descobert enguany que dóna perfecte resultat la sembra del cànem després del espelta de las patatas.

Las dues personas que s' han aventurat á perdre las sevas suhors y els séus esmersaments en la referida prova, els ha mogut la idea de cullir en un mateix any y terreno patatas y cànem, y aquestas son: en Antón Sariol, de Sant Fost (barriada de la Llagosta), y en Joseph Esteve, de Mollet.

Aquests dos consocis nostres se determinaren á sembrar el cànem després de las patatas, ab la previsió de que si tal novetat els hi donava bon resultat, conseguían alleugerirse de feyna pe'l més de Juliol, que es el més carregat de treball per corresponder en aquell temps la sega del cànem, que s' ha de fer depressa per no sembrar tart las monjetas, el batre y elregar y arreglar els blats de moros.

L' un sembrá á últims de Maig y l' altre fins á primers de Juny, previament assahonat y preparat el terreno, sens tirarhi, ni un ni altre, gran cantitat d' adobs.

Tots dos sembraren llevor de la procedent de Italia, neixent ab el

vigor mateix que neix pe'l Abril. No alcansá l' alsada del cànem sembrat pe'l Abril, si bè, apart que 'ls interessats aixís ho preferían, es de suposar que 'l no haber plogut gens durant els mesos de Juny, Juliol y Agost influí moltissim en que 'l cànem no creixés tot lo que probablement hauria crescut si la pluja l' hagués rentat durant el temps que fou á la terra.

L' expressat cànem va ser segat dintre la segona quinzena de Agost el d' en Sariol, y l' altre el segá als últims días de Setembre, deixantlo fer més, aquet, per l' intent d' adinerar la llevor, que 'n recullí 1 l|2 cuarteras en un tros que no conté mes que uns dos quartans de terreno.

El cànem cullit per en Sariol ha resultat de bona mida, classe fina y pastós, de quin cànem n' hi ha una mostra exposada á la Càmara pera poder esser vista y examinada pe'ls socis que 's preocupin del millorament del expressat cultiu.

El cullit per l' Esteve no resultará, segurament, tant pastós y fi, una vegada sigui bregat, com el d' en Sariol, y la cosa té perfecte explicació, puig que deixantlo més temps á la terra al objecte d' aprofitarne la llevor, ja es cosa sapiguda que 'l cànem surt de classe més inferior.

Estimulat, segurament, per la prova de alguna de las dues citadas personas, tambè volgué contribuir á tals experiments en Carles Pujol, de Mollet, si bé aquet la feu ab llevor del país. La sembrá, si fa no fá, á primers días de Juny, ab igual forma que la acostumada, escassejanthi l' adob. El resultat ha sigut que 'n prou feynas s' ha pogut aprofitar. Las causas d' haverli quedat excessivament baix y migrat, jo crech que son degudas á esser sembrat massa espés, puig que ho era d' una manera extraordinaria; á no haber plogut y no poguerse rentar y aprofitarse dels elements fertilisants que proporciona la pluja, y tambè á la molta herba que hi havia. A no haberhi hagut las referidas causas, segurament que 'l cànem hauria pujat á regular alsada y no hauria desanimat á repetir l' experiment al citat Pujol y á algun altre pagés.

Dé las expressadas proves, encara que no molt complertas, en dedueixo: Primer, que en la part baixa de la Comarca del Vallès, ó sigui en aquells llochs ahont se pot cullir la patata dintre del Maig, es segur que 's pot cultivar el cànem darrera de las patatas, en bon resultat. Segón, que mentres altres proves de llevor del país no 'ns demostrin que va bè en la referida època del any, creyém preferible la sembra de llevor italiana per tots conceptes y particularment per

exigir menos regos y creixer més, ja per son natural. Y tercer, que per sembrar el cànem darrera de las patatas es convenientregar la terra tot seguit d' haberse arrencat las patatas, obligant ab dita regó fer neixer la llevor escampada de malas herbas, que 's destruirán un bon xich al llaurar la terra pera sembrarhi el cànem. Ab aquesta pràctica espera en Sariols veurers més lliure de malas herbas entremitj del cànem l' any que vé, que encoratjat pe'l bon resultat d' enguany està determinat á repetir la sembra del cànem darrera de las patatas, com igualment ho vol efectuar l' Esteve.

Las ventatjas que, á mon entendre, té el cultivar el cànem darrera de las patatas, respecte á sembrarlo pe'l Abril, son: Primera, que quedan més distribuïdas las operacions que se acumulan pe'l més de Juliol, al pagés que cultiva el cànem, donchs que 'l segar, espolsarlo y embasarlo se li escau á últims d' Agost y primers de Setembre, sembrantlo á primers de Juny ó darrers de Maig. Segona, que sembrant el cànem darrera de las patatas, el pagés no ha de deixar l' un esplet per l' altre, sino que pot conseguirlos tots dos, forsa remuneradors en bons anys y ben cultivats. Y tercera, que ab el cultiu del cànem fet en l' expressada època, no s' exposa á perdrer el cultiu de las monjetas, si no tot en part, com succeix molts anys, y entre ells enguany, á efecte de la falta d' una regó pe'l Setembre ó de frets primerenchs.

Aquestas son las impresions recullidas en las proves verificadas per las citadas personas, que bè mereixen l' agrahiment de la classe pagesa y particularment dels que dediquém la atenció en enriquir la agricultura vallesana, y Dèu fassi que semblants actes s' extenguin cada dia més per l' avens del art agrícola y en profit de tots.

F. R.

¿Es útil á l' agricultura la rata-pinyada?

Sempre que una persona, per competent que siga, fa una afirmació contraria á o que tothom té per veritat, es necessari provarla, ja siga per medi de treballs i observacions personals, ja valentse del testimoni d' autors coneixedors de la matèria que 's tracta.

Nosaltres, en una carta oberta que dirigírem al Alcalde de Granollers (1), li

(1) Vegis el número de l' Agost passat.

varem suplicar qu' evités la persecució de ratas-pinyadas per part de la quixalla, fonementantho: en que dits animals son útils á tothom en general y principalment á n' al agricultor; en que l' modo com portan á cap tal persecució fa neixer els mals instints en las criaturas; y finalment, per quant molestan als transeunts ab els cops de canya que reparteixen al intentar cassarlas.

Tractantse, donchs, de semblant assumptu, pensabam qu' estava suficient justificada la nostra súplica en la conciencia de las personas de regular il-lustració; mes sembla que no ha sigut aixís, tota vegada que tenim noticia de que una persona que tothom té per molt il-lustrada—y que pe'l càrrec que desempenya forzosament té de serho—ha informat en contra de lo que nosaltres desitjavam, afirmant que las ratas-pinyadas, no sols *no son útils*, sino que, pe'l contrari, ocasionan grans perjudicis per importar, al igual que las ratas ordinarias, malalties contagiosas.

No va deixarnos de sorprendre aquesta afirmació, y molt més tractantse del que l' ha feta, per quant es la primera volta que sentim á dir tal cosa d' aquets quiròpters, sense haverho llegit jamay en cap autor. Y ens sembla tant més extranya semblant afirmació respecte de las ratas-pinyadas de nostre pays, per ser animals que no emigran, ans bè, com es sapigut, durant els frets hivernejan en las covas y altres llochs tenebrosos de la mateixa comarca. Mal podrán, donchs, importarnos malalties d' altres payssos no moventse del nostre. Ho creuriām possible si's digüés així d' altres espècies de quiròpters, desconeguts en nostra terra; mes no sent aixís, necessitēm provas pera convéncens, com deyam al principi; no 'n tenim prou ab una afirmació categòrica, contraria á lo admés per tothom.

En cambi, com no 'ns agrada demanar res que no siga just, y no volém fer afirmacions sense més ni més, ó siga sense provarlas, si bè en el cas nostre no 'n tenim cap necessitat de ferho, per ser, fins are, sempre tinguda per veritable l' utilitat dels animals que 'ns ocupan; volém, no obstant, donar aquesta satisfacció al Alcalde de Granollers, porque no cregués que obrárem á la lleugera al dirigirnos á n' ell en el penúltim número.

Comensém per citar las opiniōns de catedràtichs d' Historia Natural y de Zoología, ja que las exposan en obras que, sent de text, haurá tingut mil ocasions de fullejarlas el nostre impugnador.

El Dr. Mir y Navarro, catedràtich d' Historia Natural en el Institut de Barcelona, diu aixís en la pág. 138 de la sèva obra *Elementos de Historia Natural*, parlant dels quiròpters: «Las varias especies de este orden que habitan en nuestro país, se las designa vulgarmente con el nombre de *Murciélagos*; son sumamente útiles por la gran cantidad de insectos que destruyen y que cazan volando, no habiendo razón alguna que abone la prevención que ordinariamente se les tiene.» Segóns aquest autor, donchs, tenim que las ratas pinyadas (*murciélagos*) son sumamente útils y que *que no hi ha cap rahó que justifiqui la sèva persecució*.

En una altra obra, de text igualment en varis Instituts de 2.ª ensenyansa, y precisament en el de Girona, escrita pe'l catedràtich d' Historia Natural, senyor Albinyana, hi llegeixo lo següent, referintse també á n' els quiròpters: «Las especies europeas en España se denominan *murciélagos*, y son despiadadamente perseguidos y atormentados por los niños y los labradores cuando á éstos les prestan

»señalados servicios, no sólo por destruir infinidad de insectos muy perjudiciales á la agricultura como las *falenas nocturnas*, sino porque en las cavernas donde se guarecen se acumulan sus excrementos en cantidades considerables, constituyendo un abono de los más títiles.»

En el Diccionari Encyclopédich, publicat per la casa Montaner y Simón, de Barcelona, y que, com es sapigut, està redactat per els autors més notables en tots els rams del saber humà, s' hi troba lo següent (tomo XIII, pág. 653, columna 3.ª), parlant de la rata pinyada: «El vulgo le teme como animal repugnante y diabólico y todos le persiguen, haciendo con él mil herejías cuando cogen uno vivo.... Los murciélagos son indudablemente animales útiles para todos, y muy especialmente para el agricultor, pues exterminan gran número de insectos tan molestos como perjudiciales; júzgase que una sola pareja de mosquitos, al cabo de un año puede producir 12 billones de individuos, y se comprenderá lo que sería esta plaga, ya de por si tan molesta, sin el concurso de las golondrinas y murciélagos, que hacen de ellos su principal alimento. Para convencerte de la multitud de insectos que destruyen, aparte de los mosquitos y otros de pequeño tamaño, bastará examinar con un poco de atención la guarida de estos animales para ver la gran cantidad de detritos que encierra. Koch dice que en sólo un centímetro cúbico de murciélaguina pudo encontrar restos de más de 45 mosquitos, y eso que estos animales lanzan sus deyecciones según van volando.» D' aquí deduhim que, encara que no fessin altra b è que perseguir als mosquits, serían mercedors de la nostra estimació.

Fins els autors pedagògichs procuraen imbuir en las criaturas sentiments favorables á dits animals, per lo molt que coneixen, sens dupte, la persecució y martiris que 'ls hi fan sofrir els seus educants. En l' obreta *Las ciencias naturales al alcance de los niños*, dels Srs. Nata y Plà, edició Bastinos, s' hi pot veure lo següent: «No debería el murciélagos ser perseguido tan cruelmente como es, porque presta grandes servicios á la agricultura, destruyendo un sinnúmero de insectos perjudiciales á las plantas.»

No citem més autors per no fernes pesats. Solzament dirém qu' entre 'ls escriptors que 's dedicen á qüestions agrícolas, no es fácil trobarne ni un sol que inclougui dits animals entre 'ls perjudiciales á l' agricultura.

Y finalment, creyém que, encara que ho fossin, cosa que com hem provat, no es certa en cap manera, deuria impedirse que las criaturas perseguiassin á las ratas-pinyadas, per las rahóns exposadas en nostra carta; puig no son ellas las indicadas per ferho, ab molestia dels vehins y ab la cruenta que 'ls caracterisa.

Ara, senyor Alcalde de Granollers, fassi el obsequi de dirnos: ¿de part de qui està la rahó? Cas de que 'ns la dongui, com es de suposar, esperém que un altre any, en ocasió oportuna, tindrà present lo que nosaltres li exposárem en l' esmentada carta.

DOMINGO MOLINA.

SECCIO LEGISLATIVA

Sindicats agrícols

La *Gaceta* del dia 8 d' aquest mes ha publicat un projecte de Sindicats Agrícols, que veurém si passarà de projecte ó un cop discutit quedarà malmés.

Considerant l' assumpt de gran importància, reproduim l' articulat del projecte en qüestió.

Diu aixís:

«Artículo 1.º Por la presente ley, la general que regula el derecho de asociación, el Código civil y demás disposiciones del derecho común, en cuanto no resulte modificado, se regirán los Sindicatos agrícolas que se constituyan para alguno de los fines siguientes:

1.º Adquisición de aperos y máquinas agrícolas y ejemplares reproductores de animales útiles para su aprovechamiento por el Sindicato.

2.º Adquisición para el Sindicato ó para los individuos que lo formen, de abonos, plantas, semillas, animales y demás elementos de la producción y el fomento agrícola ó pecuario

3.º Venta, exportación, conservación, elaboración ó mejora de productos del cultivo ó de la ganadería.

4.º Construcción ó explotación de obras aplicables á la agricultura, la ganadería ó las industrias derivadas ó auxiliares de ellas.

5.º Organización de la guarda ó defensa de heredades, ganados ó cosechas, y aplicación de remedios contra las plagas del campo.

6.º Creación ó fomento de institutos ó combinaciones de crédito agrícola (personal pignoraticio ó hipotecario), bien sea directamente dentro de la misma Asociación, bien estableciendo ó secundando Cajas, Bancos ó Pósitos separados de ella, bien constituyéndose la Asociación en intermediaria entre tales establecimientos y los individuos de ella.

7.º Instituciones de cooperación, de mutualidad, de seguro, de auxilio ó de retiro para inválidos y ancianos, aplicadas á la agricultura ó la ganadería.

8.º Enseñanzas, publicaciones, experiencias, exposiciones, certámenes y cuantos medios conduzcan á difundir los conocimientos útiles á la agricultura y ganadería y estimular sus adelantos, sea creando ó fomentando Institutos docentes, sea facilitando la acción de los que existan ó el acceso á ellos.

9.º Conciliación entre los asociados, organización profesional, y cuando lleguen á plantearse conflictos, resolución de ellos por arbitraje ó otros medios que los estatutos establezcan.

10. Unión de Asociaciones agrícolas para fines comunes, de los antes indicados.

Tales uniones serán anotadas en los Registros de los respectivos Gobiernos de provincia y en el ejemplar de estatutos que acredite la presentación de éstos al dicho Registro para cada una de las Asociaciones ligadas entre sí.

A cualesquiera de los enumerados fines se considerará anexo el de gestionar ante las autoridades y los poderes públicos en defensa y auge de los intereses agrícolas ó pecuarios.

Art. 2.º Para obtener cargo de dirección, administración ó representación en los Sindicatos agrícolas, será requisito gozar de la plenitud de derechos civiles; pero podrán pertenecer á dichas asociaciones los mayores de diez y ocho años.

Art. 3.º Los asociados en Sindicato agrícola podrán en todo tiempo retirarse, no obstante cualquiera cláusula en contrario de sus estatutos, sin detrimento de las obligaciones ó responsabilidades por ellos contraídas y pendientes al tiempo de la separación.

Los estatutos determinarán los derechos que el socio separado deba conservar en las instituciones de previsión, auxilio, retiro y demás análogas, derechos adquiridos onerosa ó gratuitamente mientras permaneció en la Asociación. A falta de prevención estatutaria se entenderá que la rescisión individual del pacto de asociación no altera los derechos ni las obligaciones del interesado en las mencionadas instituciones, siempre que éstas sean distintas del Sindicato, aunque estén agregadas, subordinadas ó relacionadas con él. Cuando las dichas instituciones estén constituidas en forma mutua, dentro del mismo Sindicato, quedará excluido de ellas el socio separado, á falta de cláusula estatutaria que otra cosa ordene.

Art. 4.º Quedan exentas de los impuestos de Timbre y Derechos reales la constitución, modificación, unión ó disolución de Sindicatos agrícolas.

Gozarán de igual exención los actos y contratos en que intervenga como parte la personalidad jurídica de un Sindicato agrícola constituido y registrado en forma, siempre que tengan por objeto directo cumplir, según los respectivos estatutos, fines sociales de los enumerados en el artículo 1.º de la presente ley.

Las instituciones de previsión, de cooperación ó de crédito, formadas por Sindicatos agrícolas y basadas en la mutualidad dentro de los mismos, estarán sujetas al impuesto de utilidades solamente por los dividendos de beneficios que repartan á los asociados.

Las exenciones tributarias que este artículo concede cesarán para las Asociaciones que el ministro de Hacienda, oído el de Agricultura, declare constituidas para fines diferentes de los que caracterizan el Sindicato agrícola, aunque tomen apariencia de tal.

Art. 5.º Cuando los Sindicatos importen máquinas, aperos, semillas y demás elementos de las industrias agrícolas, ó ejemplares reproductores selectos para mejorar la ganadería, podrán solicitar la devolución, con cargo al crédito que se consignará para ello en el presupuesto de Agricultura, del importe de los derechos arancelarios satisfecho por tales adeudos.

El ministerio de Agricultura ordenará el régimen de inversión del aludido crédito del modo que mejor garantice la aplicación del mismo á las importaciones más provechosas para el fomento agrícola ó pecuario.

Art. 6.º Se crean trece premios anuales de cinco mil pesetas, cuyo pago se deberá dotar en el presupuesto del Estado, para que sean adjudicados en la forma y con las garantías que determinará el ministerio de Agricultura, á los Sindicatos agrícolas que más hayan contribuido al progreso de la agricultura ó la ganadería en cada cual de los distritos que dicho ministerio designará, agrupando las provincias.

Art. 7.º El ministerio de Agricultura facilitará gratuita y preferentemente á los Sindicatos el uso de los ejemplares selectos destinados á la mejora de las razas, las semillas de ensayo, las plantas, máquinas y herramientas agrícolas que el Estado adquiera y pueda en esta forma aplicar al fomento de las industrias del campo. Igual preferencia tendrán los sindicatos para recabar los medios oficiales disponibles para extensión de la enseñanza agrícola.»

Pósits

En el mateix número de la *Gaceta* se publica un projecte de lley pera la reconstitució de Pósits.

Veus aquí alguna de las principals disposicions:

Els Pósits que d' aquí endavant institueixin els Ajuntaments, els Sindicats Agrícols ó els particulars, ademés dels préstecs de grans, podrán efectuar préstecs en metàlich, funcionar com caixas rurals d'estalvis y préstecs ó facilitar l' adquisició de màquinas, plantas, adobs, animals, etc.

Se regulan les condicions dels préstecs.

Els Pósits disfrutarán de les mateixas exempcions tributaries que 'ls Sindicats. La Hisenda concedirà al Pósit l' administració de les fincas del terme de que s' incauti el Fisch.

S' estableixen diferents condicions pera la intervenció del govern en la marxa dels Pósits.

Drets de transports

Ha publicat igualment el diari oficial un projecte de lley de transports de molt interès pera l' agricultura.

Diu axís:

«Artículo 1.º Se modifica la ley de 20 de Marzo de 1900, por lo que se refiere á los transportes marítimos, en la forma siguiente:

Estarán exentas del pago de las cuotas de embarque y desembarque en la navegación de primera clase (cabotaje) las mercancías que á continuación se expresan:

Trigos y demás cereales y sus harinas.

Ganados.

Patatas, garbanzos y legumbres secas.

Carbones vegetales y leñas.

Abonos.

Art. 2.º Quedan exceptuadas del impuesto de transportes, creado por el artículo 3.º de dicha ley, cuando circulen por el interior del Reino, por tierra ó por los ríos, las mercancías siguientes:

Trigos y los demás cereales y sus harinas.

Ganados.

Patatas, garbanzos y legumbres secas.

Carbones minerales y vegetales.

Leñas y abonos.»

Conferencias agrícolas de Vallromanas

El diumenge, dia 9 del corrent, la Càmara del Vallès es va veure representada en las conferencias agrícolas que en el local de la Lliga de propietaris de Montornés y Vallromanas, van donar els senyors D. Francisco Tobella y D. Dionís Puig. Dita representació la portaban els senyors D. Frederich Ros, D. Domingo Molina y D. Joseph Comas.

A dos quarts d' onze doná comensament al acte 'l president de l' esmentada Lliga, senyor Estapá, presentant als oradors y declarant que no fá l' elogi d' ells porque els seus noms son prou coneguts entre tots els que s' interessan per las cosas agrícolas.

Usa de la paraula 'l senyor Puig. Comensa parlant del Renaixement de l' agricultura: aquesta, diu, qu' està subiecte á tantas modificacions que fan del problema agrari un dels més complicats.

Manifesta que s' ocupará, en la conferencia, d' un dels elements més importants pera l' agricultura, ó siga, de l' *aigua*. Explica l' evaporació d' aquesta, fent veure com d' ella s' originan las plujas; indica las més normals del mon, dedicantse á fer un lleuger estudi de las d' Europa. Afirma que la nació més desgraciada, en aquet punt, es la nostra, puig si bě l' régime *ivernal* de plujas no té res qu' envejar al de las otras nacions, en cambi el régime *estival* es molt irregular; lo propi que á Grecia, Turquía, Italia y Portugal, com també al Nort d' África. Està convensut que l' aigua va disminuint cada dia més, tota vegada qu' ell recorda habert vist, de petit, rieras y xargalls plens d' aigua continuament, y que están avuy completament aixuts. Afegeix que la culpa de aquesta falta d' aigua es de tothom, donada l' afició de vendre 'ls arbres, sense cuidarse després de replantarlos. Fa una explicació gràfica del modo com la boira que passa per demunt de las nostres terras, á l' istiu, en lloc de portarnos la pluja desitjada, s' en va á fertilisar altres regions, lo que no passaria d' haverhi més evaporació en nostres comarcas.

Passa á explicar el modo de formarse 'ls diferents meteors: gel, neu y sobre tot la pedra. Aixó 'l porta á parlar dels canons granifuchs, dient que han tingut tanta acceptació, que hi ha nacions que 'n tenen instalats moltissims; á Italia solzament diu què n' hi han vintitres mil. D' aquí prové que s' bagi pogut experimentar l'

eficacia dels mateixos pera evitar las pedregadas, ab tal de que estiguin ben instal·lats, puig de no serho resultan perjudicials.

Combat després la preocupació dels que creuen que 'ls canons granifuchs son causa de que no plogui. Demostra que això no es veritat, ans bè la mateixa detració porta moltes vegadas la pluja. Tant es aixís que á Texas, ahont hi ha vells que afirmavan no haver vist mai ploure, tant va ser fer us de dits canons com sobrevenir grans plujas; y sapigut es de tothom que després de grans batallas, en que l' artilleria hi hagi pres part important, han caigut plujas abundants en el lloc de les operacions.

Acaba recomenant que mirém de tenir aigua, puig sense aigua no hi ha pluja, y perque aquella 's formi se fa precís replantar boscos; de lo contrari, sobrevindrà la ruina d' Espanya, perque s' acabarà l' agricultura.

Grans aplaudiments coronaren el discurs del senyor Puig.

A continuació prengué la paraula 'l senyor Tobella, en mitj d' una expectació y silenci generals.

Ab una entonació senzilla per ferse compendre de tothom, comensa dihent que ve á tractar d' un punt practich, com es parlar de la vinya americana, á quin estudi fa 20 anys que s' hi dedica.

Sense cap mes preàmbul, puig el temps l' apremia, diu que hi ha que fixarse en tres elements importants tractantse de la vinya americana, ó sigan: profunditat en la preparació del terreno y modo de fer dita preparació; empelts més apropiats y classe de ceps que s' hi hagi de col·locar.

Sobre 'l primer punt, es suficient trevallar la terra fins á 40 centímetres de fonderia. Fa notar que al plantar la vinya no s' ha de adobar, puig tal trevall y gasto en aquest sentit son complertament perduts. L' època adecuada per adobar la vinya es quan ja 'l cep comensa á ser gros, ó siga á la primavera, puig allavoras las sevas arrels tenen la potència suficient per alimentarses ab els adobs. Respecte d' aquests afirma que 'ls més apropiats pera la vinya son els que contenen grau cantitat de potassa, per ser una de las substàncies més necessàries al cep. Tenen dita qualitat certas plantas, com las vessas y sobre tot las etzabaras quan han gramat. Recomanada, donchs, que en lo possible s' adobin las vinyas ab adobs vegetals.

Respecte dels empelts, fa una explicació detallada dels següents: el de *á tascó* ó *á la catalana*, del *inglés* y del *á ullot*, posant de relleu las ventatjas de cada un d' ell y quan s' han d' aplicar uns y altres.

Respecte á la classe de ceps americans que han de plantarses, sent molt no poder ocuparsen per falta de temps, y ho deixa per una altra ocasió, puig es cosa molt llarga. En 'l poch temps de que disposa, puig vol acabar á mitj-día, prefereix donar algunes instruccions molt utils pera 'l cultivador de vinya.

Doná 'l medi per distingir el sulfat de coure pur del que no ho es, puig diu que avuy se falsifica molt, y á fi de que 'l pagés no gasti el diner inutilment, té de fer la següent prova: Se posa en un got d' aigua un terrós de sulfat; un cop l' aigua ha pres el color blavós d' aquet, s' hi tira unes gótes d' amoniach ó alcalí volatil. Si 'l sulfat es pur, l' aigua tindrà 'l mateix color blau del sulfat; mes si no ho es,

al tirarhi l' amoniach agafará l' aigua un color gris, ó siga, desapareixerà el color blavós que tenia en un principi.

Més senzill es encara el modo de distingir el sofre. Explica que sols es necessari tirar una mica de lo que 'ns han venut com á sofre dintre d' un got ab aigua: com el sofre pesa menys que l' aigua, si va á dalt, es senyal de que es sofre: d' anar á baix, serà prova de que no ho es.

Explica, després, las qualitats que ha de tenir el vi pera lograr acceptació. Reconeix com la primera la claretat del mateix. Exposa las diverses maneras de conservarlo: á Espanya, diu, el conservan fent us del alcohol; á França empleant cert sàcits; y á Alemanya, per medi del tartre.

Diferent també es el modo de provarlo. Els espanyols se 'l behuen: si notan que té graus, ja 'l califican de bon vi; en canvi, per els francesos, es bon vi aquell que deixa certa frescor á la boca, per lo qual, pera provarlo, tan sols el saborejan, sense empassar-se l'. En quant als alemanys, la bona qualitat del vi sols estriba en que contingui molt tartre, per lo que 'l provan gargaritsant, ó bò ficant dintre de la bota un bastó: si ab aquet se troben cristalls de tartre en el fons, es senyal de que 'l vi es bò, segóns ells, no acudint á cap més comprovació.

Acaba 'l senyor Tobella dient que ja que 'l vi constitueix una de las principals riquesas de Catalunya, havém de procurar ferlo bò, no trencant els raïms abans de temps, com també no trafegant sense haver fet ben bò la fermentació. Diu que 'l modo antich de trepitjar els raïms ab els peus, es el millor; molt preferible á ferho ab màquina, perque, fentho ab els peus, se trepitja millor per ser més elàstichs que la màquina, y també perque, á cada trepitjada que dóna 'l trevallador, entra gran cantitat d' aire, y per lo tant, d' oxígen, al most.

Recomaná que tothom miri l' agricultura ab interès, perque es l' única manera d' obtenir la regeneració agrícola, y per lo tant la d' Espanya. (Aplaudiments estrepitosos.)

El Rvt. Dr. D. Pere Bou, Rector de Vallromanes, en nom dels propietaris de la Lliga, doná las gracies als oradors, á las autoritats de Granollers y Montornés que han contribuit ab sa presencia á donar lluiment á la festa, com també á la nostra Càmara Agrícola per haverhi enviat sa representació.

Després del picament de mans ab que fou recompensada la breu peroració del Dr. Bou, se doná per acabada la conferència primera de la sèrie que 's proposa donar la Lliga de Propietaris de Vallromanes y Montornés.

A ella hi assistiren ademés dels Srs. Estapá, pare y fill, Lairet, Balet y demés propietaris que estuejan á Montornés, els Srs. de Granollers Joseph Berangé, Esteve Riera y Manuel Puntas, propietaris de Montornés, el Sr. Miquel Blanxart, Alcalde de Granollers, Tardá l' Alcalde y Secretari de Montornés y l' esmentada Comissió de la nostra Cambra. Un públic nombrós omplia 'l local.

* *

Després de las conferencias, la Lliga de Propietaris oferí un espléndit dinar als invitats, podent saborejar els vins elaborats en la comarca. Al destaparse 'l xampany, regalo del Sr. Berangé, brindáren els Srs. Riera, Ros y Molina, aquets

dos últims, agrahint en nom de la Cambra l' obsequi que se 'ls tributaba, y desitjant moltes prosperitats à dita Lliga.

Prenent el café se parlá llargament de cosas de molt interès, podent afirmar que, si importants varen resultar las conferencias del matí, no ho vā ser menos la conversa que familiarment se tingüe en aquella ocasió.

El Sr. Tobella va donar á compendre las ventatjas de l' associació, dient que l' únic medi de lograr un Gobern favorable á l' agricultura fora tenir diputats rurals, que tan escassejan. Els Srs. Puig, Estapá y altres, aportaren á la conversa datus molt preciosos pera probar lo abandonada que té el Gobern l' agricultura.

Molt satisfets de la festa, enviérem desde aquí la més coral felicitació als organisadors de la mateixa, donántlos hi gracies per las sèvases atencions, y animantlos per continuar en el camí emprès.

M. y SOLÁ

Ensenyansas de la guerra rus-japonesa

¿Per qué no plou?—La dita d' un Rector.—Sabis de secá.—En Kuropatkine.

¿Per qué no plou? A qué es deguda la falta de plujas que s' ha experimentat aquesta temporada?

Un bon Rector amich mèu, d' una parroquia d' aquest Vallés (que temps passats va fer un viatje al Cel pera sapiguer si hi havia cap antepassat del poble, no trobant-hi ningú, perque la dolenteria se trasmet de pares á fills), ha averiguat que no plou perque Deu necessita tota l' aigua pera rentarse la cara, de tant com li embrutan els que renegan; pero segons ab qui parleu de la falta de pluja, diu lo següent:

—Els canons granífuchs ne tenen la culpa, perque 'ls disparos fan fugir las boiras.

Ja temps endarrera me las vaig tenir d' heure ab aquets Salomons que 'ns han surtit ab la sequedat, com ab la mateixa abundor surten els bolets ab las plujas, y avuy hi tinch de tornar, perqué lo que vaig dir allàvoras y lo que molt científicament s' ha esplicat á Vallromanas fa pochs días, ha tingut nova comprobació.

La terrible guerra entre Russia y el Japó ens proporciona ocasió de tornar á parlar del assumpto.

Al diari parisenc *Le Journal* del dia 17 hi llegeixo un telegrama que mes ó menys estrafet ha corregut per tots els diaris, dirigit per el generalissim rus Kuropatkine al Czar y que copiaré per ensenyansa dels sabis d' aquí, traduintlo al català, ja que, com es natural, cap dels que creheu aquellas heretjias estarà molt fort en idiomas extranjers.

El telegrama está fetxat al Camp de batalla de Yantai el dia 15, y en la part que 'ns interessa, diu textualment:

Tal com va succehir després de la batalla de Liao-Yang, el gran número de canonades que s' han tirat ha fet esclatar una tempesta seguida de una pluja diluviana.

De manera que 'n pochs días las canonadas han fet ploure dos cops!...

¿Qué diuhen devant de tan categòriques afirmacions els nostres sabis de secà? ¿Es que 'n Kuropatkine es un burro, es pot ser un embuster? ¿Será que está subvencionat per els constructors de canous granifuchs?

—¡Qui sab! Pensa mal y no erràs!...

M. DE LA VALL.

EL DESCANS DOMINICAL

Reglament (CONCLUSIÓ)

CAPITULO III

De la regulación de las excepciones

Art. 8.º Los obreros que se empleen en trabajos continuos ó eventuales, permitidos en domingo, por excepción, serán los estrictamente necesarios y trabajarán tan sólo durante las horas indispensables para salvar el motivo de la excepción.

Dichos obreros no podrán ser empleados por toda la jornada dos domingos consecutivos.

La jornada que cada cual de ellos hubiese trabajado en domingo se le restituirá durante la semana, á cuyo fin descansará otro día completo ó dos medios días, según acuerdo con los patronos, mediante turno rigurosamente establecido en la industria ó servicio respectivo.

Cuando no se trabaje siuo durante algunas horas en domingo, sin llegar á una jornada entera, se restituirán en la semana sólo las horas que hubiesen trabajado.

Art. 9.º Se otorgará al operario á quien no corresponda descansar en domingo ó día festivo el tiempo necesario para el cumplimiento de sus deberes religiosos.

El plazo que habrá de concedérseles no podrá ser menor de una hora, por cuyo concepto no se les hará descuento ninguno de trabajo ni de jornal.

CAPITULO IV

De la duración del descanso

Art. 10. Para todos los efectos de la ley y de este reglamento, y sin perjuicio de la jornada ordinaria, se entenderá que el domingo empieza á contarse desde las doce de la noche del sábado y termina á igual hora del día siguiente, siendo, por consiguiente, de veinticuatro horas de duración el descanso.

Esta duración se contará, no obstante, en otra forma que substancialmente no la altere, cuando las necesidades especiales de ciertas industrias no admitan sin grave daño de las mismas el computo establecido en el párrafo anterior.

En estos casos se oirá siempre al Instituto de Reformas sociales.

CAPITULO V

De las infracciones del descanso

Art. 11. Las infracciones de la ley y de este reglamento se presumirán impunitables al patrono, salvo prueba en contrario, en el trabajo por cuenta ajena, y serán castigados con multa de una á 25 pesetas cuando sean individuales; con multa de 25 á 250 pesetas cuando no exceda de diez el número de operarios que hayan trabajado, y si fuesen más, con multa equivalente al total de los jornales devengados en domingo de manera ilegal. La primera reincidencia dentro de un plazo de un año se castigará con reprensión pública y multa de 250 pesetas; las ulteriores reincidencias dentro de dicho plazo, con multa que podrá exceder hasta el duplo de los jornales devengados contra ley.

El que trabaje por cuenta propia y con publicidad será castigado con multa de una á 25 pesetas, y con la de 50 en caso de reincidencia.

Art. 12. Conocerán de estas infracciones los gobernadores civiles y los alcaldes, correspondiendo á las Juntas locales y provinciales y á los funcionarios del Instituto la inspección en esta materia.

Los alcaldes podrán imponer multas que no excedan de 50 pesetas en la capital de la provincia, 25 pesetas en cabezas de partido y pueblos de más de 4,000 habitantes, y de 15 en los restantes.

Cuando, respectivamente, excedan de dichas cantidades, corresponderá imponerlas á los gobernadores civiles.

Art. 13. Las multas se destinarán á fines benéficos y de socorro para la clase obrera, é ingresarán en las cajas de las Juntas locales de Reformas sociales, que cuidarán de darles la inversión correspondiente.

Estas Juntas rendirán cuentas anuales á las provinciales, y éstas á su vez darán de ellas conocimiento al Instituto.

Art. 14. Será pública la acción para corregir ó castigar dichas infracciones.

Art. 15. El Gobierno dictará las disposiciones oportunas con relación á los servicios del Estado, á fin de que los funcionarios del mismo disfruten de los beneficios concedidos por la Ley de 1.º de Marzo de 1904.

Lo mismo harán las Diputaciones provinciales y los Ayuntamientos respecto de sus empleados.

Art. 16. El Instituto de Reformas sociales en pleno será oído sobre la interpretación, aplicación y ulteriores modificaciones de la ley y del presente Reglamento. »

CRONICA

Adobs. — Ja ha comensat la venda del guano per la sembra dels blats, aixis com la dels adobs orgànichs, com son: peix y potarró, serradura de banya, etc.

Patatas. — Están per arribar les primeras remesas de las patatas de buffet nano procedentes de la Cerdanya: per lo tant, á fi de anar desembrassant els magatzéms, esperém que tots els socis que vulgan, ja sia patatas, ja sia adobs, passin á retirarho com mes prompte millor.

Agrahim á nostres bons companys del «Sindicat Agricola del partit d' Olot» las falagueras paraulas que 'ns endressan en son darrer «Butlletí» ab motiu de habertsens concedit la franquicia postal que teniam demandada.

A la víspera del dia en que la Diputació Provincial devia ocuparse del plan de ferrocarrils secundaris, se va enviar el telegrama següent:

«Presidente Diputación Provincial: Barcelona.—Cámara Agrícola Oficial Vallés suplica Vuecencia interese Diputación Provincial inclusión en plan ferrocarriles secundarios el de Mataró á Martoreil.—Presidente, Dachs.»

Un telegrama semblant va enviar la Delegació de la Càmara á Caldas.

Aquest ferrocarril, que tant convindría al Vallés, ha sigut inclòs en el plan de la Diputació.

La Càmara Agrícola, en junta celebrada el 13 del corrent, va acordar enviar una instancia al Excm. Sr. ministre d' Hisenda, pera que s' atenguin les observacions presentadas per el Sr. D. J. Alesán, fabricant d' adobs, á la junta d' Arancels y Valoracions. Dita instancia fou enviada al Ministre el mateix dia.

Un consoci nostre D. Enrich Vila, de Sabadell, s' ha posat á fabricar xampany, segons s' anuncia en la plana tercera de las cubertas.

Tenim entès que la nova marca se veu molt solicitada, per lo que felicitém al amich senyor Vila. Es agradable veure en el nostre país una manifestació d' avens com la que deixem relatada.

A tots els que son ó estiguin en condicions de ser culliters de canem, els hi té d' interessar una circular que ha repartit per aquesta comarca «La Bregadora de Mollet».

Veusen aquí un extracte. Se fa constar que 'ls tres anys d' experiencias del canem de llevar d' Italia, fan que sigui recomanable dita llevar, perque si bé es

més costós el segar y bregar dit canem. en cambi produceix més y necessita menos adob; ademés, determinats compradors l'estiman ab preferència al del país, de tal manera que la Bregadora de Mollet se compromet á pagar lo ab un sobre-preu de 1 y fins 2 pessetas per quintà, com igualment el bregará per menos de lo que paga el de la terra.

La Bregadora de Mollet fa las manifestacions següents:

«Alguns pagesos se mostraran recelosos, y ab algun tant de rahó, respecte la bondat de la llevor que 'ls hi oferim, tota vegada que la proporcionada l' any passat no resultá de primera calitat com ho fou la dels dos anys anteriors.

Per desvaneixer aquet fundat recel, debém participarvos que si l' any passat no resultá la llevor ab prou virtuts germinativas, en fou causa l' habernos tingut de proveir tart y ab certa precipitació, y no haber pogut contractar ab la única persona que 'ns havia servit els dos anys anteriors.

Aquest any que oportunament ens ha sigut possible contractar, per haberse obert el preu de la llevor á un tipo molt mes baix que no l' any passat en aquets temps, podem oferir, ab tota classe de garantias llevor de primera classe, mitjant-sant las següents condicions:

1.ª El preu total de la quartaera será de 55 ptas.

2.ª En el moment de formular la demanda se deurá fer un depòsit á rahó de 40 ptas. per quartaera, y el resto del import total se satisfarà al cap de tres setmanas d' esser nascuda la llevor, á fi y efecte de poguerse comprobar la bondat de la mateixa.

3.ª Per tot aquest mes d' Octubre reberán las demandas que se 'ls hi fassin, cada hú dels senyors següents: Francisco Font, de Moncada; Anton Sariol y Isidro Mestres, de la Llagosta; Domingo Coll, de San Fost; Joseph Humet y en Félix, de Santa Perpétua; Joseph Rabasó, de Palau; Frederich Ros, Joan Tura y Joseph Esteve, de Mollet; J. Blancher, de La Ametlla; Joseph Cladellas, de Llissá; Ramón Vergés, de Sardanyola; y en Pujol, de Ripollet.

4.ª Els compradors de dita llevor que per tot el dia 30 del mes vinent d' Abril no hagin formulat reclamació al representant que 'ls hi hagi entregat la llevor, fundada en las condicions germinativas de la mateixa, s' entendrá que 's donan per satisfets, y en sa virtut deurán fer efectiu, per tot l' indicat dia, el resto del total import de la llevor adquirida.

5.ª Si algú comprador de la llevor que oferim, no li nasqués á efecte de la mala calitat d' ella, ens comprometém desd' ara á retornar part ó la totalitat del dipòsit fet, sempre que 'ls dos perits nomenats al efecte, un per part, així ho declarin.»

Pera l' dijous dia 27 d' aquest mes, hi havia convocada una reunió pública al nostre local social, al objecte d' escoltar las proposicions del tenent d' Artilleria D. Ramón R. de la Encina, referents á establir determinats pactes entre l' Cos d' Artilleria y els particulars pera la cría del bestiar cavallar.

En el número vinent donarém compte de la reunió.

CHAMPAGNE CHÂTEAU MIMÓ

DEMANIS PER TOT ARREU

J. ESPINÁS S. EN C.

BARCELONA.—SANS

GUANOS QUÍMICHS-ORGÀNICHHS

Esponjan la terra y modifigan el seu estat físich
Premiats ab medalla d' or en diferentas Exposicions

Primeras materias

Serradura fina y granada de banya, pel y pota, etc., etc.

RIQUESA GARANTIDA

Vda. y Fills de B. Gazencuve

BARCELONA: Llealtat, 6

Fabricants y preparadors d' adobs organichs.—Serradura de banya y potarró fina y granada.—Desperdicis de pells y llanas.

Apropósit pera las vinyas, cànem, blat, arbres, etc.

Aparells agrícols pera vendre

En el local de la Càmara Agrícola hi ha exposats els següents aparells venturers que 's vendrán á preus ben acomodo:

Máquina pera trinxar blat de moro

Id. de bullir vi

Id. pera trinxar herba pels pollets

Bomba pera traspasar el vi

Arada, sistema Pfeiffer

Duas citras de llauna per oli

Rahó, á l'¹ Administració de la Càmara.

COTXE-FAETÓN

en molt bon estat per vendre. Rahó, en

l'¹ Administració de la Càmara.

EN VENDA

Un billar ab els seus accessoris

ES VENTURER

Dirigirse á la Administració d'aquesta Revista